Հետազոտականաշխատանք

Կազմակերպությանտ վյալներ • Անվանում, հասցե • Տնօրեն • Էլ.հասցե • Հեռախոս	«Մասնակցայինդպրոց»կրթականհիմնադրամ ՎահրամՍողոմոնյան masnakcayindproc@gmail.com +37493581908
Հետազոտությանթ եմա/վերնագիր • Հետազոտությանթեմա	• Սովորողների արժեքային համակարգի ձևավորումը տարրական դպրոցումշախմատ առարկայի դասավանդման ընթացքում • Հարց- Ինչ մեթոդներով ձևավորել սովորողների արժեքային համակարգը շախմատ առարկայի դասավանդման ընթացքում տարրական դպրոցում Երասխի միջն. դպրոցի օրինակով
Ուսուցչիտվյալներ • Անուն, ազգանուն,հայրանուն • Մասնագիտություն • Հեռախոս • Էլ.հասցե • Դասավանդվողառարկաներ • Դասարաններ	Սուսաննա Ղազարյան Վլադիմիրի • Մանկավարժ • ghazaryansusanna66@mail.ru • Ռուսաց լեզու, շախմատ 6-12դաս. 2-4դաս.

Ուսումնական հաստատությանտվյալներ • Անվանումը, հասցե • Հեռախոս • Էլ.հասցե (տնօրենության) • Webկայքիհասցե	• Արարատի մարզ Երասխի միջնակարգ դպրոց • 094705834 • yeraskh@Schools.am

Բովանդակություն

Ներածություն 3
ՀիմնականԲովանդակություն 4
Եզրակացություններ,առաջարկություններ 5
Օգտագործվածգրականությանցանկ 6
Հավելվածներ 7

Ներածությու
ն

Նպատակըեւ հետազոտականհարցը	• Զարգացնել սովորողի մտավոր կարողությունները, որը նպաստում է սովորողի համակողմանի զարգացմանը: Ձևավորել և զարգացնել կրտսեր դպրոցականների մտավոր կակողությունը, ուշադրությունը, հիշողությունը, աշխատասիրությունը, կամքի ուժը, նպատակասլացությունը և համբերությունը: • Զարգացնել մտավոր կարողությունը, որը կնպաստի մյուս առարկաները ավելի դյուրին ըմբռնելու, ինչպես նաև բացահայտել շախմատային օժտվածությամբ սովորողների: • Սովորողի մոտ զարգացնել ինքնուրույն աշխատանքի միջոցով հաջողությունների հասնելու կարողություններ: • Ձևավորել և զարգացնել սովորողների ինքնակազմակերպման կարողությունները, երևակայությունը: • Սովորողը կգիտակցի և կարժևորի շախմատի դերը երևակայության, տրամաբանական մտածողության, կամային որակների, դժվարին իրավիճակներում կողմնորոշվելու կարողությունների ձևավորման զարգացման գործում: • Կգնահատի ազնվությունն ու արդարությունը • Կկարևորի ուշադիր և կենտրոնացված աշխատանքը • Կգիտակցի շախմատ առարկայի անհրաժեշտությունը մյուս առարկաների ուսումնասիրության համար: Հարց- Ինչ մեթոդներով և հնարներով ձևավորել սովորողների մոտ արժեքային համակարգ շախմատ առարկայի դասընթացին Երասխի միջնակարգ դպրոցում

Ներածությո
ւն

Ո՞րառանցքային կոմպետենցիային/կարողունակությաննէ ուղղվածնպատակի ուսումնասիրությունը	• Սովորել սովորելու կարողունակություն • Ինքնաճանաչողական և սոցիալական կարողունակություն
Հետազոտությանթիրախայինխումբըևշրջանակը /քանակ, սեռայինբաշխում/	• Երասխի միջնակարգ դպրոցի 2-4-րդ դասարանների աշակերտներ /30 հոգի, 20տղա, 10աղջիկ/
Օգտագործվածհետազոտական մեթոդները, գործիքները (օրինակ՝քանակականհետազոտություն՝ հարցաթերթիկիմիջոցով,որակական հետազոտություն՝խորինհարցազրույցիմիջոցովեւայլն)	• Հետազոտությունը ցույց է տվել, որ կրտսեր դպրոցական տարիքի վերջում անհատական ուսումնական գործընթացը սովորաբար դեռ ձևավորված չէ և դրա ամբողջական իրականացումը հնարավոր է միայն այլ երեխաների հետ համատեղ կիրառելով սովորել սովորելու կարողունակությունը:
Հետազոտությանիրականացման ժամանակահատվածը	• Հետազոտությունը իրականացրել եմ 2023թ սեպտեմբերի 4-19-ը ընկած ժամանակահատվածում

Հիմնականբովանդակություն

Գրականությանակնարկ • Մեջբերումներարդեն արված հետազոտություններից, • Մեջբերումներ գրականությունից,տեղե կությանվստահելիաղբյո րներից: **Պարտադիրէկատարել հղումաղբյուրին**	• ԱրաբմատենագիրԱբուԱլիալ- Մուխասսին(940-994) վավերագրելէ<<Շախմատըօգտակարխաղէ, այնվարժեցնումէմարտարվեստը, հղկումմիտքը, սովորեցնումխորհրդածելուկանխատեսել:Յուրաքանչյուրնոր խաղինքնօրինակէևնույնությամբերբեքչիկրկնվում:>> • Շախմատիաշխարհի9-րդչեմպիոնՏիգրանՊետրոսյանըկարև որելէհետևյալմիտքը.<<Շախմատըմիավորումէխաղը, արվեստըևգիտությունը:Նա, ովիրմեջկզուգակցիմարզիկի,դերասանիևգիտնականիորակնե րը, անպարտելիկլինի: • <<Այսպեսդարձանքգերտերություն>>ԳագիկՄինասյան, ՌաֆայելՁատինյան<<Զանգակ>>հրատարակչություն2015 թ
Հետազոտությանընթացքը	Սովորողներիկրթությանմասինխոսելիս, մենքհաճախօգտագործումենք<<արժեքներ>>հասկացությունը:Առանց արժեքներիկյանքըդատարկէ:Առանձնանումենարժեքներիհետևյալտես ակները • Տնտեսական, սոցիալական, հոգեբանական, բարոյական, գեղագիտական, ճանաչողականևայլն • Բարոյականնորմերընպաստումենարժեքներիպահպանմանը, այդպատճառովկրթությանհենքըևգլխավորիմաստըպետքէլինի արժեհամակարգիձևավորումը:Կրտսերդպրոցականներիարժե համակարգիձևավորմանևպահպանմանհամարհանրակրթությ անընագավառումկարևորևանփոխարինելինշանակությունունի իշախմատառարկան:Այնսովորողներիմեջզարգացնումէմտած ելու, ինքնուրույնորոշումընդունելու, բարդիրավիճակներումնիշտկողմնորոշվելու,տրամաբանակա ն, վերլուծականճկունությունձեռքբերելուկարողություններ:Ուս ուցիչըտարբերմեթոդներիևհնարներիընտրությանմիջոցովառ ավելարդյունավետէդարձնումարժեհամակարգիձևավորումը: Օրինակխմբայինաշխատանքիժամանակսովորողներըուշադիր ենլինումմիմյանցնկատմամբ, միասինհաղթահարումենդժվարությունները, լսումենհակադիրկարծիքները:Խմբումսովորողըազատարտահ այտումէիրմիտքըևդատողությունները, գործումէանկաշկանդ:Ուսուցմանառաջինտարումառարկայիչ ափորոշիչըկառուցվածէխաղիևգործնականառաջադրանքների միջոցովնյութըմատուցելուվրա:Գիտելիքըամրապնդվումէևսո վորողիմտածևավորվումէխաղըվարելուկարողությունևհմտու թյունևինքնուրույնություն,

Հիմնականբովանդակությու
ն

- մատայինխնդիրներլուծելուժամանակ։
- Շախմատառարկայիուսուցմաներկրորդտարումսովորողներըուղղորդվումենայլընտրանքայինլուծումներգտնելու, իրավիճակներըվերլուծելու, հաղթանակիուղիներգտնելուբազմաթիվտարբերակներորոնելուգործողություններիկատարմանհամարևինքնուրույնմարտավարականհնարքներստեղծելուկարողություններով։
- Շախմատառարկայիուսուցմաներրորդտարումսովորողներըկարողանումենգնահատելիրավիճակները, մշակելծրագրերը, կանխատեսելկանխարգելելևիրականացնելհակադարձողպլանները։
- Առարկայիդասավանդումըկատարվումէերեքփուլերով
- 1. Հասկացություններիևսկզբունքներիուսուցում, ինչըհնարավորությունէտալիսսովորողներինինքնուրույնբացահայտելուևիմանալուշախմատառարկայիբովանդակությունը
- 2.Ինտերակտիվուսուցումըհնարավորությունէտալիսսովորողներինինքնուրույնբացահայտելուևիմանալուառարկայիբովանդակությունը, կիրառելգիտելիքը, արժևորելովնրաձեռքբերումը, որպեսհաջողությանգրավական
- 3.Նախագծայինուսուցում, որնիրմեջներառումէինքնուրույնևթիմայինաշխատանքիհմտություններ
- Շախմատըսովորեցնումէիրականացնելմտահղացումները,կառուցելմարտավարականևռազմավարականպլաններ,հասնելովվերջնարդյունքին։Շախմատառարկայիդասընթացինսովորողներըգործնականխաղիժամանակձեռքենբերումարժեքներ.ազնիվևարդարպայքարելու, սեփականհաղթանակըևպարտությունըարժանապատվորենընդունելու։
- Պատպանությունմատիցթեմայիուսուցմանժամանակսովորողըկարողանումէգնահատելովիրավիճակը, ինքնուրույնվերլուծել, որտեղումկայացնելևգտնելլավագույնպաշտպանությունը։Շախմատըօգնումէկրտսերտարիքիսովորողինդառնալինքնուրույն, զարգացնելովստեղծագործմտածողությունը։Իմիետագոտությանարդյունքումերևաց,որսովորողներըշախմատխաղալովգնահատումենազնվությունը, արդարությունը, համախմբվումենմեկգաղափարիշուրջ, հրաժարվելովկաղապարվածմտածելակերպից, փորձելովգտնելայլընտրանքայինտարբերակներ։
- Վերջնախաղերևմարտավարականհնարքներթեմաներըուսուցանելիսսովորողներիմոտզարգանումէորոնողական, վերլուծական, այլընտրանքայինևստեղծարարմտածողությունը,

Հիմնականբովանդակությու
ն

կոնվերգենտևդիվերգենտմտածողությունը:Բացիմացականա
րժեքիցշախմատըունինաևմեծազդեցությունկազմակերպական
որակներիձևավորմանվրա:Կյանքիկարևորագույնհարցերիցմ
եկըհաջորդքայլըորնէ:Այսհարցըհուզումէնաևսովորողներին
ևայսառումովշախմատըէապեսնպաստումէպլանավորմանկար
ողություններիզարգացմանը:Շախմատխաղալիսսովորողըմտա
ծումէիրևիրմրցակցիհաջորդքայլերիմասին:Այսառանձնահա
տկությունըսովորողներիմոտզարգացնումէսոցիալական,
տնտեսական, մշակութային,
սովորելսովորելուկարողունակությունները:Ընթացիկպլանթե
մանուսուցանելիսսովորողներիմոտզարգանումէպլաններմշա
կելուևիրականացնելուհմտությունները:Բազմաթիվենշախմա
տիուսուցմանառավելությունները:Հատկապեսկարևորվումէշ
ախմատիազդեցությունըառանցքայինորակներիզարգացման,
ուշքդրությանկենտրոնացմանվրա:Շախմատառարկայիդասըն
թացինկրտսերդպրոցականներըունենումենշախմատայիննյութ
երիընկալմանդժվարություններ,
այդպատճառովուսուցիչըկիրառումէնյութիմատուցմանայնպի
սիմեթոդներևհնարներ,
որոնքկօգնենսովորողինարագևհեշտկատարելուսումնականա
ռաջադրանքները:Կարևորէհաշվիառնելսովորողներիհոգեբա
նականևտարիքայինառանձնահատկություններըշախմատառա
րկայիյուրացմանարդյունավետությունըապահովելունպատակ
ովկիրառելհետևյալմեթոդները.<<դիրքիպարզեցում>>,
<<բացառում>>,
<<խաղատախտակիցխաղաքարերիհեռացում>>,
<<խաղաքարիզոհաբերություն>>:Այսմեթոդներիկիրառումըհ
նարավորությունէտալիսզարգացնելսովորողներիվերլուծակ
անմտածողությունը,
խնդիրլուծմանայլընտրանքայինեղանակների,
տարբերակներիորոնմանը:Շախմատըոչմիայնձևավորումէսո
վորողներիարժեհամակարգը,
այլնաևզարգացնումէմաթեմատիկական, լեզվական,
ինքնաճանաչողական, ժողովրդավարական,
թվայինմեդիակարողունակությունները:Սովորողներիհոգեբա
նականդիմանկարումտեղիունեցողխորփոփոխություններըվկ
այումենկրտսերդպրոցականներիզարգացմանլայնհնարավորո
ւթյուններիմասինտվյալտարիքայինփուլում:Կրտսերդպրոցակ
անտարիքըսենզիտիվէհետևյալբնութագրերիզարգացման,
ձևավորման,
յուրացմանևկայացմանհամար:Ուսումնականգործունեության
առաջատարդերըչիբացառումտարբերմեթոդների,
հնարներիկիրառումը,
որիընթացքումկատարելագործվումէսովորողներինորձեռքբերո
ւմները:Կրտսերդպրոցականտարիքըվերակառուցումներիդրա

Հիմնականբովանդակություն

կանփոփոխություններիշրջանէ, այդպատճառովկարևորէձեռքբերումներիմակարդակը, որնիրականացվումէտվյալտարիքայինփուլումյուրաքանչյուրիկողմից:Սովորողըդասընթացիժամանակպետքէզգաճանաչողականուրախությունը, ձեռքբերիսովորելուկարողությունը, վստահությունձեռքբերիիրընդունակություններիևհնարավորություններինկատմամբ:Դասընթացիժամանակեսփորձումեմսովորողներիմոտմեթոդներիևհնարներիմիջոցովառաջացնելհետաքրքրություն:Յուրաքանչյուրուսուցիչգիտի, որհետաքրքրվածաշակերտըլավէսովորում:Ուսմանմեջգործումէբազմաթիվհետաքրքրություններ:Այսառումովհետաքրքիրէ Վիգոտսկումոտեցումը, ըստորի <<Ամբողջհարցընրանումէ, թեորքանովէհետաքրքրությունըուղղվածուսումնասիրվողառարկային>>:Սովորողներիկայունճանաչողականհետաքրքրություններիզարգացմանըօգնումէդասիկառուցվածքիհստակպլանավորումը, նպատակը, ուսուցմանտարբերմեթոդներիկիրառումըևվերջնարդյունքը:Սովորողիուսուցմանհամարանհրաժեշտպայմանէինքնուրույնությունևնախաձեռնությունդրսևորելուհնարավորությունը:Ուսումնականգործունեությանհետաքրքրությանհիմանվրաէսովորողներիմոտձևավորվումհատուկճանաչողականհետաքրքրություններ, այսինքնձգտումնիմանալնորբան:ԻմհետազոտությունըԵրասխիդպրոցումցույցտվեց, որճանաչողականհետաքրքրություններըառաջանումևամրապնդվումենելնելովմիքանիպայմաններից.

- Նորիևարդենհայտնիիճիշտհամադրում: Այն, ինչըբոլորովինանհայտէսովորողին, չիկարողառաջացնելհարցադրողորոնողականվերաբերմունք:Բայցնաևայն, ինչըլավհայտնիէ, նույնպեսանհետաքրքիրէ:Այդդեպքումուսուցիչըկիրառումէսովորելսովորելուկարողունակությունը:Եսդասընթացինապահովումեմսովորողներիհետհավասարհարաբերություններ, դժվարություներառաջանալուդեպքումքաջալերումսովորողներին, պահպանումդրականհետադարձկապ, կիրառումեմուսուցմանբազմազանմեթոդներ, ուղղորդումսովորողներինակտիվ, լարվածաշխատանքի, զարգացնելովսովորողներիմոտկայունություն, կամքիուժ, նպատակաուղղվածություն, պատասխանատվությանզգացում:Ուսումնականխնդիրլուծումըպահանջումէսովորողիմտքիշարժումընդհանուրիցանհատի:Սկզբնականշրջանումսովորողներըդեռչենկարողանումինքնուրույնդնելխնդիրներևլուծել:Այդգործառույթըիրականացնումէուսուցիչը:Յուրաքանչյուրդասիհավարտինուսուցիչըպետքէհասնիիր

Հիմնականբովանդակություն

վերջնարդյունքին, ստուգի,
թեինչպեսեննսովորողներըհասկացելկոնկրետկատարվածխնդրիիմաստը:Մտածողությանզարգացմանհետէկապվածկրտսերդպրոցականներիկարևորձեռքբերումներիառաջացումը,
վերլուծությունը, գործողություններիներքինպլանը,
ռեֆլեքսիան:Կրտսերդպրոցականներիգործողություններիներքինպլանիզարգացմանընպաստումենտարբերխաղերը,
շախմատըևվարժությունները:Սովորողըսկսումէտիրապետելռեֆլեքսիային,
այսինքնդիտարկելևգնահատելսեփականգործողությունները,
վերլուծելմտածողականգործընթացը:Ուսումնականգործընթացումսովորողըկարողանումէպատմելիրգործողություններիմասին,
բացատրումէևհիմնավորում:Սովորողիդպրոցհաճախելըստեղծումէանձիզարգացմաննորպայմաններ:Ուսուցմանևգործունեությանժամանակկազմավորվումէսովորողիշատանձնայիննորակնեը:Կարևորպայմանէ,
որպեսզիսովորողիմոտվառարտահայտվիհաջողությանհասնելուդրդապատճառը:Սովորողըպետքէգնահատիաշխատանքը,
պահնջկոտությունըիրհանդեպ:Ակտիվինտելեկտուալգործունեությունըդասիժամանակզարգացնումէսովորողիհնարավորությունները:կրտսերդպրոցականըսովորումէկառավարելիրեն,
կառուցելիրգործունեությունըառաջադրվածնպատակներինհամապատասխան,
ինչըսովորողիմոտարժեքայինհամակարգիզարգացմանկարևորցուցանիշէ:Շախմատըօգնումէգերակտիվսովորողներին,
վերացնումէնրանցմոտանուշադրությունը,
գերակտիվությունըևիմպուլսիվությունը:Շախմատայինխնդիրներըօգնումենսովորողներինազատվելմեկիհաջողությանևմյուսիանհաջողությանընդգծումից,
բացառումէուժեղներիևթույլերիհակադրումը:Սովորողըձեռքէբերումկարողություններ,
որըօգնումէհաղթահարելտարբերիրադրություններևքիչէբախվումկարգապահականխնդիրներիհետ:Սովորողներիմոտհաստատվումէվարքիհստակկանոններևվստահելիհարաբերություններմիմյանցհետ:Նրանցմոտձևավորվումէկազմակերպվածություն,
աշխատասիրություն,
դրականվերաբերմունքշախմատառարկայինկատմամբ:

- Փորձումենքձևավորել<<սովորելսովորելու>>կարողունակությունը:
- Ապահովումենքտեսականնյութիգործնականկիրառումը:
- Մոտիվացնումենքմրցույթիմիջոցով:
- Կազմակերպումենքփոխուսուցումկարևորագույնմրցումներիցառաջ:
- Սովորեցնումենքապրումակցելոչմիայնթիմակցին,

Հիմնականբովանդակություն

	այլնաևմրցակցին: • Կազմակերպումենքխաղերիվերլուծություն, սխալներիքննարկումևշտկում: • Շախմատառարկայիդասընթացինդիդակտիկխաղերիմիջոցովփորձումենքձևավորել • ինքնաճանաչողականևսոցիալական, սովորելսովորելուկարողունակությունը:Նախապեսմտածումենքխաղերյուրաքանչյուրդասիհամար, որոնքտանումենտվյալդասիվերջնարդյունքներին • ապահովումենքգիտելիքիկիրառումըգործնականում • ամրապնդումենքկարողություններնուհմտությունները • մոտիվացնումենքմրցակցայիննուսուցմամբ • ձևավորողգնահատումիրականացնելուհամարիրականացնումենքգնահատմանպաստառ:Խմբայինաշխատանքներըառավելօգտավետկազմակերպելու, սովորողներինմոտիվացնելուհամար • հայտորոշիչ, ամփոփիչթեստերըհնարավորությունենտալիսապահովելանհատականմոտեցումյուրաքանչյուրսովորողին:Շախմատառարկայիուսուցմանժամանակսովորողիարժեքայինհամակարգիձևավորմաններնպաստումէգնահատումը:Գնահատմանմիջոցովորոշումենքսովորողիկարողունակություններիզարգացմանաստիճանըըստուսումնականառարկաներիչափորոշիչներովևծրագրերովսահմանվածվերջնարդյունքներինհամապատասխանձեռքբերածգիտելիքների, հմտությունների, դիրքորոշումներիուարժեքներիձևավորմանաստիճանի:Գնահատմանսկզբունքներնեն • Արդարությունը • Հուսալիությունը • Անկողմնակալությունը • Հավաստիությունը • Հիմնավորվածությունը • Մատչելիությունը • Թափանցիկությունը Գնահատումընպաստումէխթանելուսուցումըառավելցուցադրումէսովորողիաշխատանքիարդյունքներըևգործընթացըբնութագրումէբառացիհետադարձկապով:Գնահատումըկատարվումէսովորելուցառաջ, սովորելուընթացքումևսովորելուցհետո: • Գնահատումէուսուցիչը, սովորողնինքնիրենևխումբը: • Շախմատիդասընթացինփորձումենքձևավորելինքնաճանաչողականևսոցիալական, մշակութայինկարողունակությունը: • Արդյունավետամփոփումներ՝գիտելիքիկիրառումստեղծագործականաշխատանքում • Համագործակցության, փոխուսուցմանապահովում • Բոլորսովորողներիներգրավում, ՈՒՀՁ-իներառականությանապահովում

Հիմնականբովանդակություն

	• Միջառարկայականկապերիհաստատում • Ակտիվուսուցմանարդյունավետկիրառում Սովորողներիարժեքայինհամակարգիձևավորմանգործումնպաստումէնաևշախմատառարկայիկապըհայկականևհամաշխարհայինմշակույթիհետ:Այսդեպքումփորձումենքզարգացնելմշակութային, ժողովրդավարականևքաղաքացիականկարողունակությունը:Սովորողներըներկայացնումենդիպուկօրինակներիրենցկյանքիցև կենցաղից, օգտագործելովասացվածքներ, առակներ, հեքիաթներ, հայկականևհամաշխարհայինմշակույթիցօրինակներ, համադրելովշախմատխաղիկառուցվածքին, խաղաքարերինևխաղիընթացքին:Միայնկրթվածևմտածողսերունդնէիզորուտերլինելիրհայրենիքին, օգտակարլինելմոլորակին

Վերհանված արդյունքներ , եզրակացություններ ,պատասխան հետազոտականհարցին	Ամփոփելով իմ հետազոտությունը շախմատ առարկայի դասընթացին, սովորողի արժեքային համակարգի ձևավորմանը, եկա այն եզրակացության, որ շախմատի արդյունավետ դասավանդման շնորհիվ, մեթոդների և հնարների կիրառման արդյունքում սովորողը գիտակցում և արժևորում է շախմատի դերը կամային որակների, դժվար իրավիճակներում կողմորոշվելու կարողությունների ձևավորման և զարգացման գործում: Սովորողը գնահատում է արդարությունն ու ազնվությունը, կարևորում է ուշադիր և կենտրոնացված աշխատանքը, գիտակցում է համագործակցված աշխատանքի կարևորությունը, գիտակցում է շախմատ առարկայի կարևորությունը մյուս ուսումնական առարկաների ուսումնասիրության համար, հետաքրքրություն է հանդես բերում շախմատ առարկայի նկատմամբ, գեղագիտական արժեքներ է ի հայտ բերում շախմատային ստեղծագործությունների նկատմամբ, հրճվանքի զգացում է ունենում խնդիրներ լուծելիս, ունենում է սոփական մտածելակերպ և կարություններ, ձեռք է բերում վստահություն: Գիտակցում է շախմատ առարկայի կարևորությունը անձի հետազոտական գործունեության, ինչպես նաև ինտուիցիայի զարգացման համար: Գիտակցում է շախմատային գիտելիքների կարևորությունը հիմնավորված որոշումներ կայացնելու խնդրում: Ամփոելով շախմատի ուսումնական նպատակների սովորողների արժեքային համակարգի ձևավորման, դրա առանձնահատկությունների և հիմնասկզբունքների ներկայացումը՝ նշենք, որ Շախմատը դպրոցում ծրագիրը իրականություն է դարձել այս գաղափարը որպես զարգացման ուղենիշ ընդունած և դրա կյանքի կոչման նպատակով իրենց ողջ մասնագիտական կարողությունները ներդրած անհատներից կազմված թիմի նվիրված աշխատանքի շնորհիվ:
Այլտեղեկատվություն	

Օգտագործվածգրականությանցան
կ

1. ԹադևոսյանԳ., Որակականսոցիալականհետազոտություններ. Տեսություն,մեթոդաբանությունևմեթոդ:Ուսումնականձեռնարկ,Երևան,Երևանիհամալս. հրատ., 2006
2. ՍՈՑԻԵՍփորձագիտականկենտրոն, ԴԱՏԱգործընկերներ.(2021). Սոցիալականհետազոտությանէթիկականուղենիշներ.կիրառականուղեցույց. Երևան: «ԴԱՏԱ. տվյալներիաշվետուևթափանցիկ գործունեությանհամար» ծրագիր

Ռ. Չատինյան, Ս.Կասպարյան Հանճարի շողարձակում Երևան Հեղինակային հրատարակություն 2010
Ռ. Ծառոյան, Գ. Հակոբյան Շախմատի համահայկական հանրագիտարան Գևորգ- Հրայր ՍՊԸ Երևան 2007
Ռ. Աղուզումցյան Շախմատի դասավանդման հոգեբանականձեռնարկ Երևան Տիգրան Մեծ 2011

Հավելվածն
եր

Հաշվետվությանկցվ ածնյութեր • Հետազոտության գործիքներ (հարցաթերթիկներկ ամայլ) • Նկարներ • Արդյունքներ	

Հավելվածներ

Գլուխկոտրուկներ խաղաքարերի գույներով

3

Ո՞ր խաղաքարերը կներկես սև գույնով, որ ստացվի մատային դիրք:

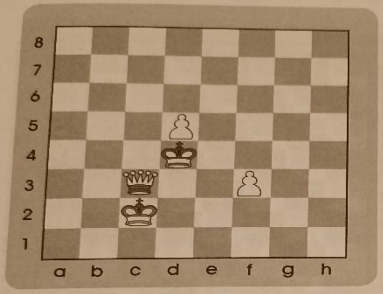

Տրամագիր 1

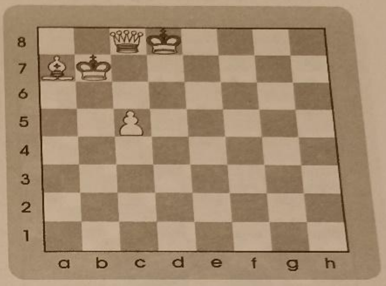

Տրամագիր 2

2 Մատային դիրքերի ստեղծում

Փորձի՛ր ստեղծել մատային դիրքեր՝ օգտագործելով նշված խաղաքարերը:

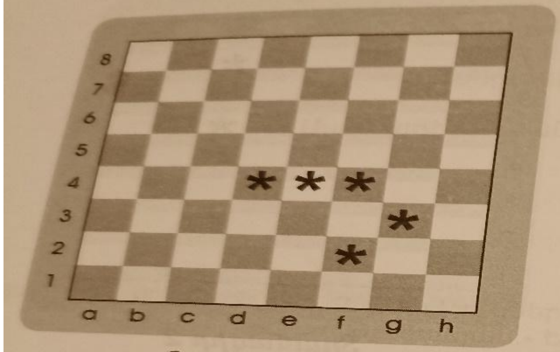

Տրամագիր 1

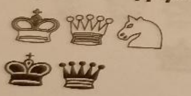

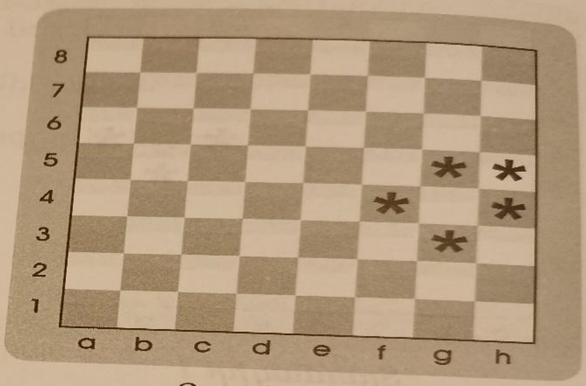

Տրամագիր 2

Հավելվածներ

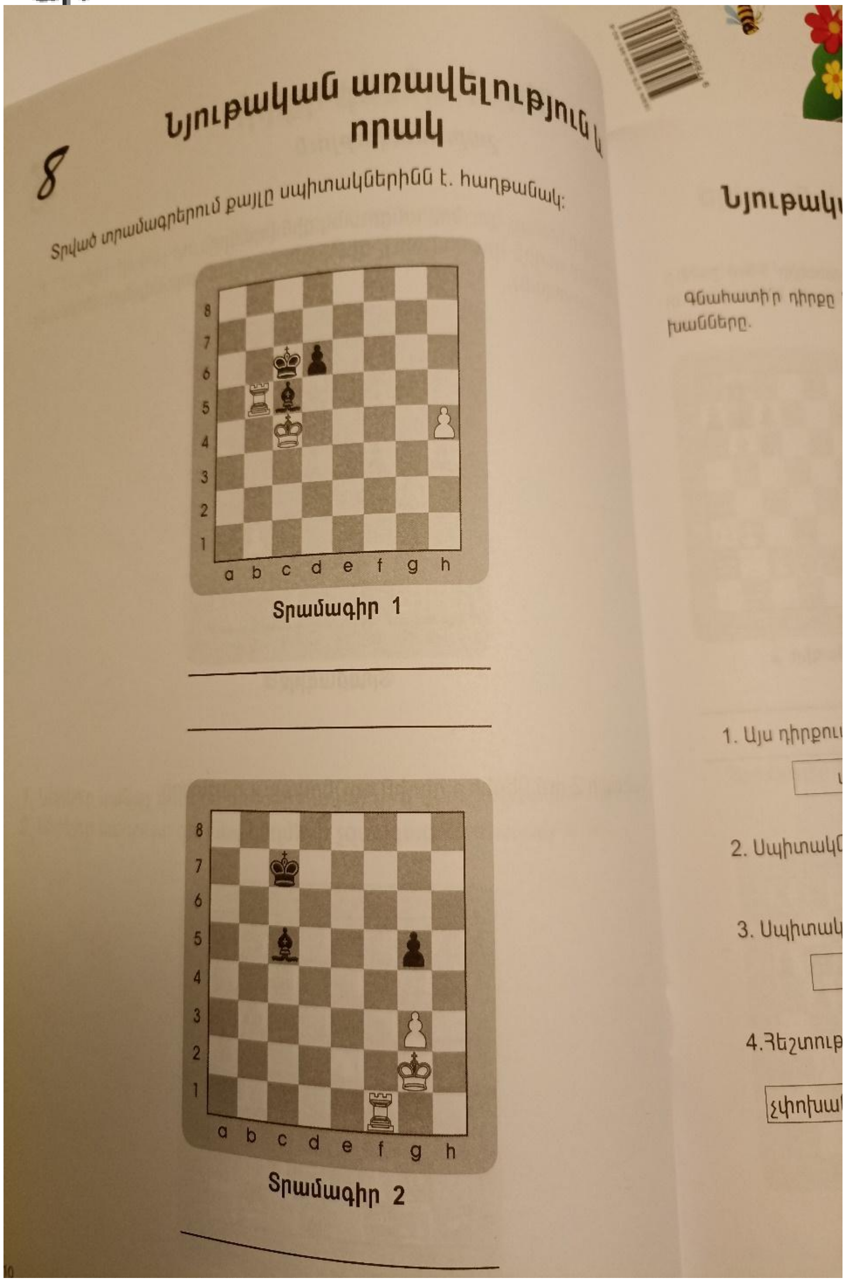

8

Նյութական առավելություն և որակ

Տրված տրամագրերում քայլը սպիտակներինն է. հաղթանակ:

Տրամագիր 1

Տրամագիր 2